

Hyvää elämää yhteisöissä

Tavoitetilä 2027: tätä kohti menemme

Asumiskokeilujen avulla on löydetty pysyviä tapoja mahdollistaa eri elämänvaiheissa oleville ihmisille maallemuutto joko koko- tai osa-aikaisesti. Tyhjiä liiketiloja ei enää ole; osa on yrityskäytössä, osa etätyötiloina ja yhteisökäytössä. Osalle entisistä pelloista on löytynyt uutta käyttöä yhteisöviljelmänä ja harrastusalueina ja vähintään yksi uuden ajan siirtolapuutarha on perustettu. Yhdistykseen on tullut uusia toimijoita ja löydetty sopeutumiskeinoja, joiden avulla ne voivat jatkaa monipuolista toimintaa väestön ikääntymishaasteista huolimatta. Kulttuurielämä tapahtumineen on vahvaa, väkevää ja houkuttelevaa myös alueen ulkopuolisille tukien siten paikallistaloutta. Alueen paikallisia tapahtumia on päässyt mukaan Oulu Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 -tapahtumatarjontaan. Kylien haasteita on taklattu rohkeilla, älykkäillä ja paikallisiin olosuhteisiin räätälöidyillä ratkaisulla. Vuonna 2022 olemassa olleet kylätalot ovat edelleen kylätalokäytössä, ja niissä toimii muitakin kuin yhdistyksiä. Äkillisiä tapahtumia tulee, mutta niitä on ennakoitu ja niihin on varauduttu. Jokaisella paikkakunnalla on vähintään kaksi - kolme yhdistystä, jolla on yhteistyökumppani jossain muussa EU-maassa. Nuoriso Leader tuo nuorten ääntä kuuluviin, mahdollistaa omanikäisen toiminnan ja kasvattaa heille vahvat kotiseutujuuret.

Tavoitteet ja esimerkkejä rahoitettavien hankkeiden sisällöstä:

Pitäjät eläväksi

- maaseutuasumisen edistäminen mm. kokeilujen, asumismahdollisuuksien esille tuomisen ja uudenlaisten asumisratkaisujen avulla sekä aktivoimalla asunto- ja mökkikannan kunnostamiseen
- tyhjen liike- ja muiden kiinteistöjen uuden käytön edistäminen: kartoittaminen, ratkaisujen räätälöiminen, kannustimia rakennusten ja liiketilojen kunnostamiseen ja uuden toiminnan aloittamiseen, useiden käyttäjien sijoittuminen samaan tilaan, nettikaupan vastavoimaksi elämyksellistä tarjontaa, joka houkuttelee katsomaan, maistamaan, kokeilemaan, viettämään aikaa
- yhteisviljelylohkojen, kyläkasvimaiden ja muiden yhteisöllisten viljelmien perustaminen sekä yhteiskellarit, kyläkompostit, kyläkaivot, ruoanlaittokatokset ja niiden aurinkopaneelit mobiililaitteiden lataamiseksi. Palvelujen kehittäminen samaan yhteyteen, esimerkiksi kurssit, varastointi, kastelupalvelut.
- harrastusmahdollisuuksien monipuolistaminen ja nuorten omat hengailupaikat, livestream -seinät ja iWall -pelipaikat nuorten tiloissa, koodilukoilla toimivat ulkopelivarastot
- talvitarjonnan monipuolistaminen lisäämään monipaikkaisen asumisen viiptyä, esimerkiksi retkiluistelureitit maastoon, saunalliset talviuintipaikat
- myös yksityisten ihmisten tuottamat liikuntapalvelut esim. hiihtoladut tietoisuuteen ja löydettäväksi

Uudistuva kylä- ja yhdistystoiminta

- alueen omat älykkäät ratkaisut ja muualla syntyneiden Älykäs kylä -ideoitten jalkauttaminen alueelle
- yhdistysten välisen yhteistyön lisääminen, tarvittaessa apua yhdistymiseen
- kylätalojen ja muiden yhteisöllisten tilojen uusien käyttömuotojen kehittäminen
- yhdistysten hallinnon helpottaminen digitaalisuutta hyödyntäen ja siihen liittyvä osaamisen kasvattaminen
- virtuaalinen kylä- ja yhdistystoiminta mahdollistamaan muualla asuville osallistuminen maaseudulle tyypilliseen toimintaan

Hyvää elämää yhteisöissä

Kulttuurista ja tapahtumista pito-, veto- ja lumovoimaa

- luovien alojen yritystoiminta
- rohkeat ja luovat kokeilut sekä ongelmien ratkaisu kulttuurin ja taiteen keinojen avulla tai taidetta ja tiedettä yhdistäen
- alueen markkinointi ja maine työ kulttuurin keinoin
- uusien pysyvien taide-elämysten ja kulttuuri- ja muiden tapahtumien käynnistäminen
- kulttuuriympäristön hoito; vanhojen rakennusten säilyttäminen, kunnostus ja käyttöönotto, myös uusiin käyttötarkoituksiin
- taiteen tuominen osaksi kyläympäristöä ja jokaisen arkea
 - o yhteisö- ja ympäristötaide
 - o ammattitaiteilijoiden vetämät yhteisölliset taideprojektit esimerkiksi kyläilmeiden kohentamiseksi
 - o taiteen huomioiminen kylien ja yhteisöjen hankkeissa ("kylien prosenttitaide") -> työllisyyttä luovan alan toimijoille
 - o tiloja luovien alojen toimijoille
- digitaaliset ja virtuaaliset elämykset ja 360° videoiden tuottaminen niitä varten
- paikallishistoria, muinaisjäännökset ja muu kulttuuriperintö, paikallinen omaleimainen kulttuuri ja tuotteet; tuotteistaminen ja tarinallistaminen, perinteiden eläväksi tekeminen

Kaikki mukaan

- Nuoriso Leader -toiminnan vahvistaminen ja vakiinnuttaminen
- osallisuuden uudet tavat uusien toimijoiden saamiseksi: nuoret, osa-aika-asukkaat, muualta muuttaneet, muualla asuvat
- valmiuksien kasvattaminen uusien tulijoiden ja toimijoiden vastaanottamiseen ja tasaveroiseen suhtautumiseen
- yhteisöjen tekemä pakolaisten ja muiden maahanmuuttajien kotoutumisen edistäminen
 - o tutustuttaminen maaseudun harrastuksiin, elämäntapaan ja ammatteihin,
 - o "maaseutuystävien" etsiminen, pienillä paikkakunnilla asuvien maahanmuuttajien elämään tutustuminen
- 4.sektorin ja kevytyhdistysten toiminnan mahdollistaminen
- yrittäjyyskasvatus ja koulutusmahdollisuuksien laajentaminen maaseudulla
- maaseudun asukkaisiin kohdistuvat digikoulutushankkeet, jotka erityissältönsä vuoksi eivät kuulu esimerkiksi kansalaisopistojen tarjontaan
- opiskelijoiden harjoittelupaikkojen lisääminen maaseutuyrityksissä, myös AMK:n kv-opiskelijoille
- lapsiperheiden huomioiminen tapahtumasunnittelussa; tuo mukanaan myös aikuisia ja sitä kautta uusia toimijoita pitkällä tähtäimellä

